

اظهارنظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور

مصوب ۱۳۸۷»

مقدمه

با اتمام مدت اجرای آزمایشی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷، «طرح دائمی شدن قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۸۷» اعلام وصول و با اصلاحاتی در عنوان و مفاد آن در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۱۷ به تصویب مجلس رسید که پس از ارسال به شورای نگهبان در ۹ بند با ایراد این شورا مواجه شد. اکنون گزارش کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان به مجلس تقدیم شده است. لازم به ذکر است بر اساس مصوبه حاضر صرفاً قانون آزمایشی «قانون اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور» به صورت دائمی در نیامده، بلکه اقدام به اصلاحاتی در برخی از مواد آن و همچنین حذف برخی از آنها شده است.

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره نهم - سال اول

بررسی گزارش کمیسیون (در رفع ایرادهای شورای نگهبان)

۱. مطابق ایراد نخست از ایرادهای شورای نگهبان «با توجه به اینکه وظیفه سازمان بازرسی نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری است، از آنجا که روشن نیست در تبصره الحاقی به ماده (۱) منظور از مراحل قبل چه اموری است، واجد ابهام است.

شماره ثبت:

۳۲

شماره چاپ:

۳۶

کمیسیون برای رفع ایراد مزبور کلمه «قبل» را از تبصره الحاقی حذف و عبارت «سازمان بازرسی همچنین می‌تواند قبل از اقدامات دستگاه‌های مذکور نیز اطلاعات لازم را جمع‌آوری نماید» را به انتهای این تبصره اضافه نمود. لذا به نظر می‌رسد با توجه حذف کلمه مذکور و همچنین اجازه به سازمان بازرسی صرفاً جهت جمع‌آوری اطلاعات قبل از اقدامات دستگاه‌های مذکور، ایراد شورای نگهبان مرتفع شده باشد.

تاریخ چاپ:

۱۳۹۱/۴/۷

۲. شورای نگهبان در بند «۲» از ایرادهای خود، بند «ب» ماده (۲) اصلاحی موضوع بند «۳» ماده (۲) را به دلیل انجام بازرسی‌های فوق‌العاده به درخواست نماینده مجلس، مغایر اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی و اصول مربوط به وظایف و اختیارات نماینده شناخت.

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات حقوقی

همچنین شورای نگهبان این ایراد را در خصوص رئیس‌جمهور و کمیسیون اصل نودم قانون اساسی در صورتی که به معنای الزام سازمان بازرسی به انجام بازرسی باشد، را وارد دانست و مقرر داشت که این درخواست با این وصف باید از طریق رئیس قوه قضائیه و حسب دستور ایشان صورت پذیرد.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۲۵۷۷-۲

درخصوص این ایرادها، کمیسیون به حذف بند «۳» ماده (۲) اقدام کرد. با حذف این بند در واقع بند مزبور از قانون سازمان بازرسی کل کشور به حالت قبل از اصلاحات آزمایشی مصوب ۱۳۸۷ بازخواهد گشت. توضیح آنکه بر اساس اصلاحات مذکور عبارت «کمیسیون اصول هشتاد و هشتم و نودم قانون اساسی» به عبارت «کمیسیون اصل نودم قانون اساسی و نماینده» تغییر می‌یافت که با حذف این بند، در قانون چنین تغییری صورت نخواهد پذیرفت.

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۴/۲۲

۳. بر اساس بند «۳» از ایرادهای شورای نگهبان در بند «ج» ماده (۲) اصلاحی موضوع بند «۴» ماده (۲)، الزام ارسال گزارش به کمیسیون اصل نودم قانون اساسی، مغایر اصول پنجاه و هفتم و یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی شناخته شد.

در خصوص این ایراد نیز کمیسیون به حذف بند «۴» ماده (۲) اقدام کرد. لذا با حذف این بند در واقع قانون سازمان بازرسی کل کشور به حالت قبل از اصلاحات آزمایشی مصوب ۱۳۸۷ بازخواهد گشت. توضیح آنکه بر اساس اصلاحات مذکور در بند «ج» ماده (۲) عبارت «وزارت امور اقتصادی و دارایی» به عبارت «وزیر ذی‌ربط» اصلاح و عبارت «کمیسیون اصول هشتاد و هشتم و نودم قانون اساسی» به عبارت «کمیسیون اصل نودم» تغییر می‌یافت.

۴. شورای نگهبان در بند «۴» از ایرادهای خود مقرر داشت در بند «ه» الحاقی به ماده (۲) موضوع بند «۷» ماده (۲)، عضویت یک نفر قاضی منصوب رئیس قوه قضائیه، با توجه به ماهیت غیرقضایی کار این هیئت، مغایر اصول پنجاه و هفتم و شصتم قانون اساسی شناخته شد. همچنین شورای نگهبان در تذکر خود بیان کرده بود که در بند «ه» الحاقی به ماده (۲) موضوع بند «۷» ماده (۲)، عنوان قانون نیازمند اصلاح است.

کمیسیون برای رفع ایراد و تذکر مذکور علاوه بر اصلاح عناوین قانون در سطور سوم و هفتم بند «ه» عبارت «جلسات هیئت با حضور عضو قضایی اعتبار دارد» حذف می‌شود.

اصلاحات صورت گرفته هرچند رافع تذکر شورای نگهبان است، اما در خصوص اینکه رافع ایراد شورای نگهبان مبنی بر مغایرت بند «ه» با اصول پنجاه و هفتم و شصتم قانون اساسی باشد محل تأمل است. زیرا ایراد شورای نگهبان ناظر به عضویت یک نفر قاضی منصوب رئیس قوه قضائیه در هیئت رسیدگی به تخلفات اداری با توجه به ماهیت غیرقضایی کار این هیئت بوده است. لذا اصلاح کمیسیون رافع ایراد نبوده و پیشنهاد می‌شود عبارت «**با حضور نماینده سازمان بازرسی کل کشور به عنوان ناظر تشکیل می‌شود و خارج از نوبت طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری به موضوع رسیدگی می‌کند**» جایگزین عبارت «با عضویت یک نفر از قضات منصوب رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌شود و خارج از نوبت طبق قانون هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری به موضوع رسیدگی می‌کند. جلسات هیئت با حضور عضو قضایی اعتبار دارد» شود.

۵. مطابق بند «۵» از ایرادهای شورای نگهبان، تبصره ماده (۶) اصلاحی موضوع ماده (۵)، با توجه به اینکه در قانون آیین دادرسی کیفری اختیار رئیس قوه قضائیه مربوط به مواردی است که آرای صادره خلاف بین شرع باشد. منظور از خلاف قانون در این تبصره روشن نیست.

کمیسیون برای رفع این ایراد، عبارت «یا قانون» را از سطر دوم تبصره ماده (۶) حذف نمود. لذا اصلاح پیشنهادی رافع ایراد شورای نگهبان است.

۶. به موجب بند «۶» از ایرادهای شورای نگهبان، در تبصره «۱» ماده (۸) اصلاحی موضوع ماده (۶)، جرم‌انگاری نسبت به «عدم همکاری لازم» با توجه به مشخص نبودن حدود و نوع همکاری اشکال دارد.

کمیسیون به منظور رفع این ایراد حدود همکاری را با عبارت «در خصوص همکاری در ارائه اسناد و مدارک مورد نیاز» مشخص نمود. لذا اصلاح صورت گرفته رافع ایراد شورای نگهبان است.

۷. مطابق بند «۷» اظهار نظر شورای نگهبان، با توجه به جرم‌انگاری و تعیین مجازات در تبصره الحاقی به ماده (۱۰) موضوع ماده (۸)، عنوان پیشنهادی قانونی دارای ابهام است و لازم است عنوان مجرمانه دقیقاً معین شود تا اظهار نظر گردد. به علاوه اطلاق

تبصره نسبت به مواردی که عدم اجرای پیشنهاد حاوی تخلف از مقررات قانونی نیست، مغایر اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی شناخته شد.

کمیسیون برای رفع این ایرادها، ضمن مشخص کردن حدود پیشنهادهای سازمان، محکومیت متخلف را منوط به رسیدگی و احراز در دادگاه صالح نموده است. در نتیجه ایراد شورا مرتفع می باشد.

تذکر: حرف «یا» در مصوبه کمیسیون باید به حرف «با» اصلاح شود.

۸. براساس بند «۸» از ایرادات شورای نگهبان در بند «ب» ماده (۱۱) اصلاحی، واگذاری ایجاد هماهنگی‌های لازم، مستمر و منظم به سازمان بازرسی کل کشور، مغایر اصول پنجاه و چهارم، پنجاه و پنجم، پنجاه و هفتم، شصتم، هفتاد و ششم، هشتاد و هفتم و نودم و بند «۳» اصل یکصد و پنجاه و ششم و اصول یکصد و شصت و یکم، یکصد و هفتاد و سوم و یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی شناخته شد.

کمیسیون برای رفع این ایراد به حذف بند «ب» ماده (۱۱) اصلاحی اقدام نمود. بنابراین ایراد شورای نگهبان مرتفع می باشد.

۹. شورای نگهبان در آخرین بند از اظهار نظر خود بند «ج» ماده (۱۱) اصلاحی و تبصره آن موضوع ماده (۹)، مبنی بر معرفی نماینده به مجامع، شوراها و کمیسیون‌ها و کمیته‌های مالی، معاملاتی و اعتباری به عنوان ناظر را مغایر اصل یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی شناخته است.

کمیسیون برای رفع این ایراد بند «ج» را به صورت کلی اصلاح کرد و مقرر داشت که سازمان بازرسی بدون محدودیت خاصی به ابزار مشخصی بر عملکرد شوراها و کمیسیون‌های مالی، معاملاتی و اعتباری دستگاه‌های مشمول بازرسی و انجام مناقصات و مزایده‌ها نظارت کند. اصلاح صورت پذیرفته رافع ایراد شورای نگهبان است.

نتیجه‌گیری

با توجه اصلاحات صورت گرفته مصوبه کمیسیون رافع ایرادهای شورای نگهبان است و صرفاً در بند «ه» الحاقی به ماده (۲) موضوع بند «۷» ماده (۲)، ناظر به عضویت یک نفر قاضی منصوب رئیس قوه قضائیه در هیئت رسیدگی به تخلفات اداری، با توجه به ماهیت غیرقضایی کار این هیئت باقی می باشد. لذا اصلاح کمیسیون رافع ایراد نبوده و پیشنهاد می شود عبارت «با حضور نماینده سازمان بازرسی کل کشور به عنوان ناظر تشکیل می شود و خارج از نوبت طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری به موضوع رسیدگی می کند» جایگزین عبارت «با عضویت یک نفر از قضات منصوب رئیس قوه قضائیه تشکیل می شود و خارج از نوبت طبق قانون هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری به موضوع رسیدگی می کند. جلسات هیئت با حضور عضو قضایی اعتبار دارد» شود.

